

British Embassy
Kyiv

STABILIZATION
SUPPORT SERVICES

Міністерство соціальної
політики України

ЗВІТ

про роботу радників з питань
внутрішньо переміщених осіб
Міністерства соціальної політики України

за період
з 1 по 30 листопада 2017

ЗМІСТ

I. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОГРАМУ

II. КЛЮЧОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРОГРАМИ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД

III. АДВОКАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ РАДНИКІВ

3.1. НАВЧАЛЬНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ПРОГРАМИ

3.2. МОНІТОРИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

3.3. НОРМОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

IV. АНАЛІЗ ЗВЕРНЕНЬ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД

V. ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

СКОРОЧЕННЯ:

- SSS – Stabilization Support Services
- USAID – Агентство США з міжнародного розвитку
- АТО – антитерористична операція
- БВПД – безоплатна вторинна правова допомога
- БПД – безоплатна правова допомога
- БФ – благодійний фонд
- ВПО – внутрішньо переміщені особи
- ВРУ – Верховна Рада України
- ГО – громадська організація
- ДМС – Державна міграційна служба
- ДСНС – Державна служба з надзвичайних ситуацій
- ЄІБД ВПО – Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб
- КМДА – Київська міська державна адміністрація
- КМУ – Кабінет Міністрів України
- КОДА – Київська обласна державна адміністрація
- КПВВ – контрольні пункти в'їзду-виїзду
- МВС – Міністерство внутрішніх справ
- Мінсоцполітики – Міністерство соціальної політики України
- МКП – місця компактного поселення
- МТОТ – Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб
- МФ – міжнародний фонд
- НУО – неурядова організація
- ОБСЕ – Організація з безпеки і співробітництва в Європі
- ОДА – обласна державна адміністрація
- ООН – Організація Об'єднаних Націй
- ОТГ – об'єднані територіальні громади
- Програма – Програма радників з питань внутрішньо переміщених осіб
- ПФУ – Пенсійний фонд України
- РДА – районна державна адміністрація
- СБУ – Служба безпеки України
- УВКБ ООН – Управління Верховного комісара ООН у справах біженців
- УПСЗН – Управління праці та соціального захисту населення
- УФСІ – Український фонд соціальних інвестицій
- ЦССМ – Центр соціальних служб для молоді

I. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОГРАМУ

Програма радників з питань внутрішньо переміщених осіб (далі – Програма), започаткована Міністерством соціальної політики України та реалізується організацією «Stabilization Support Services» (далі – SSS) за фінансової підтримки Уряду Великої Британії у рамках проекту «Подолання соціальних наслідків конфлікту на Донбасі та незаконної анексії Криму за допомогою державних структур в Україні та громадянського суспільства».

У рамках Програми 27 радників з питань внутрішньо переміщених осіб (далі - ВПО), обраних на підставі прозорого конкурсу, працюють при департаментах обласних державних адміністрацій системи соціального захисту населення України. По два радники представлені на регіональних рівнях (Донецька, Луганська та Запорізька області), чотири – на центральному (Міністерство соціальної політики України і Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб) та по одному раднику в інших областях України.

Радники разом з Міністерством соціальної політики України (далі – Мінсоцполітики), Міністерством з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України (далі – МТОТ) та органами місцевої виконавчої влади розв'язують проблемні питання ВПО на місцях.

За даними структурних підрозділів соціального захисту населення обласних та Київської міських державних адміністрацій на 27.11.2017 року взято на облік 1 494 806 ВПО, або 1 219 467 сімей із Криму та Донбасу¹.

До змісту

II. КЛЮЧОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРОГРАМИ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД

Протягом звітного періоду радники надали 2 672 послуги.

20-21 листопада в Києві відбулася координаційна зустріч радників Програми. На ній були присутні радники національного та регіональних рівнів. Під час зустрічі проведено тренінг «Стратегічне планування для програми «Радник з питань ВПО», на якому уточнили бачення та подальшу стратегію адвокаційної діяльності Програми, а також розробили план спільних дій. Відбулося обговорення ключових проблем та досягнень Програми за 2017 рік. Були представлені результати співпраці з гарячою лінією громадської організації (далі – ГО) «Донбас СОС». А також презентували первинні результати моніторингу соціальної згуртованості та конфліктної чутливості, реалізованого в межах Програми.

24 листопада відбулася звітна зустріч у рамках підписаного Меморандуму про співпрацю між Програмою, ГО «Донбас СОС» та МТОТ. На ній були присутні Міністр з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб В. Черниш, заступник Міністра Г. Тука, керівники профільних структурних підрозділів МТОТ, представники ГО «Донбас СОС» та Програми. На зустрічі презентували динаміку дзвінків,

¹ <http://www.msp.gov.ua/news/14396.html>

що надходять на гарячу лінію. Відбулося обговорення проблем, з якими стикаються ВПО, та найскладніших звернень, які були передані Програмі.

26 листопада в Києві відбулася відкрита зустріч із сербським конфліктологом Г. Лоянчичем з показом фільму «Примирення: десять років після війни», документальної стрічки, присвяченої зустрічі молодих албанців та сербів через 10 років після війни на Балканах. Г. Лоянчич понад 17 років працює зі спільнотами, розділеними конфліктом. Є старшим тренером норвезького Центру миру та діалогу ім. Нансена. Консультував створення багатоетнічного уряду в Сербії. Бере активну участь у підтримці діалогових ініціатив в Україні. На показ прийшло 50 осіб, серед яких були як журналісти, так і ВПО. Після перегляду відбулася дискусія щодо можливості врегулювання міжнаціональних конфліктів. Також 25 та 27 листопада Г. Лоянчич провів два одноденні тренінги в Києві для представників влади, неурядових організацій та волонтерів. Понад 60 активістів, які працюють над урегулюванням конфліктів в українському суспільстві, пройшли безкоштовне навчання. Кожен учасник тренінгу здобув корисні навички для своєї роботи.

Радники Програми взяли участь в акції «16 днів проти насилля», яка проходить у світі щороку з 25 листопада по 10 грудня. Ця міжнародна акція має на меті привернення уваги громадськості до актуальних для українського суспільства проблем подолання насильства в сім'ї, протидії торгівлі людьми та жорстокого поводження з дітьми, гендерного насильства та забезпечення рівних прав жінок і чоловіків. У межах акції радники провели 115 заходів з внутрішньо переміщеними особами у Запорізькій, Київській, Луганській, Донецькій, Харківській, Дніпропетровській, Івано-Франківській, Кіровоградській, Херсонській, Закарпатській, Волинській та Полтавській областях, а також у м. Києві.

30 листопада в Українському кризовому медіа-центрі відбулася прес-конференція «Перспективи інтеграції ВПО в об'єднані територіальні громади, врахування політики децентралізації під час розробки стратегічного плану інтеграції ВПО» за участю представників МТОТ та Програми. Актуальність заходу пов'язана із схваленням Кабінетом Міністрів України (далі – КМУ) 11 листопада 2017 року нової Стратегії інтеграції внутрішньо переміщених осіб та впровадження довгострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2020 року².

1. Підвищення рівня знань представників неурядових організацій

Проведено 128 зустрічей з представниками неурядових організацій. Упродовж місяця для надання фахової допомоги ВПО зі спільної гарячої лінії МТОТ і ГО «Донбас СОС» направлено 60 кейсів з питань, що здебільшого стосувалися пересилки пенсійних справ (20 кейсів), пенсійних виплат (18 кейсів) та адресної допомоги (15 кейсів). 4 кейси було отримано з тимчасово непідконтрольних територій. Радники врегулювали 26 кейсів, решта випадків перебуває у розгляді. Також було розв'язано 27 кейсів за попередні місяці.

² <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=250501348>

2. Інформування працівників УПСЗН

За звітний період 1 254 службовці отримали консультації від радників Програми. Найбільше консультацій було надано службовцям управлінь праці та соціального захисту населення (далі - УПСЗН) – 726.

3. Комунікаційні кампанії

- Радники Програми долучилися до міжнародної акції «16 днів проти насильства» (докладніше вище).
- Проведено 13 презентацій антидискримінаційної гри «Переселенська блуканина» в Київській, Одеській, Тернопільській, Івано-Франківській, Дніпропетровській, Полтавській, Львівській, Вінницькій, Херсонській, Запорізькій та Закарпатській областях. У презентаціях взяли участь понад 1 100 учасників.
- Встановлено інформаційні стенди на КПВВ «Станиця Луганська» в Луганській області. У Донецькій області продовжують функціонувати інформаційні стенди з друківаними матеріалами Програми.
- Продовжується інформаційна кампанія «Вони наші» на підтримку законопроекту № 6692.
- Продовжується розповсюдження інформаційних матеріалів «Міфи про пенсію», що стосується ВПО.

[До змісту](#)

III. АДВОКАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ РАДНИКІВ

Для врегулювання актуальних питань соціального захисту ВПО та проблемних питань, що з'являються внаслідок внесення змін до законів та постанов стосовно ВПО, радники Програми розробляють актуальні пропозиції для органів влади, проводять консультації з неурядовими організаціями та здійснюють адвокацію серед громадян.

3.1. НАВЧАЛЬНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ПРОГРАМИ

У листопаді радники Програми надали роз'яснення, листи та експертні висновки з питань поновлення порушених прав ВПО та щодо правильного застосування норм права із соціального захисту. Всього підготовлено 157 таких документів за звітний період.

Радники Програми організували або взяли участь як тренери у 58 навчальних зустрічах з елементами тренінгу стосовно передачі досвіду (тренінги, лекції, семінари, воркшопи). Учасниками таких навчальних зустрічей загалом стали 2 624 фахівці (з них –

71 % жінок). Загальна кількість заходів, до яких долучилися радники, у листопаді становить 294.

Зокрема радники національного рівня взяли участь у круглому столі «Внутрішньо-переміщені особи: адаптація, потреби та ресурси»; у семінарі щодо захисту персональних даних та роботи зі зверненнями в рамках курсів підвищення кваліфікації працівників соціального захисту населення; у круглих столах «Стратегія повернення тимчасово окупованих територій Донбасу» і «Міжнародно-правові аспекти наслідків військових дій на сході України і окупації Криму та їх вплив на довкілля України»; у нараді щодо співпраці з правоохоронними органами з актуальних питань соціального захисту ВПО; у нараді в КМДА щодо створення Робочої групи для підготовки міської Програми соціальної інтеграції та адаптації ВПО. За участю радників національного рівня відбулися зустрічі з спеціалістами Мінсоцполітики, а саме: відділу гуманітарної допомоги та департаменту пенсійного та соціального страхування.

Також радниця національного рівня організувала зустрічі міжнародних гуманітарних організацій, представників МТОТ та СБУ щодо внесення змін до постанови КМУ № 99 з метою доопрацювання списку перевезення продуктів і речей через контрольні пункти в'їзду-виїзду (далі – КПВВ). Радниця взяла участь у зустрічах з представниками ООН Жінки; з експертом від УВКБ ООН з питань власності і житла; з представниками Державної міграційної служби (далі – ДМС) щодо надання експертних консультацій для внесення змін до Закону України (далі – ЗУ) «Про забезпечення прав і свобод ВПО»; з представниками Кластеру з питань захисту. Наказом МТОТ радниця була затверджена як член громадської ради при МТОТ і включена до міжвідомчої Робочої групи з удосконалення законодавства у сфері прав людини ВПО та затверджена Міністерством координаторкою п'ятої підгрупи Робочої групи, яка займається питаннями житла для ВПО.

Експерти Програми взяли участь у координаційній зустрічі з УВКБ ООН з питань подальших заходів і узгодження дій для адвокації та просування законопроекту №6692. Також експерти програми зустрілися з представниками проекту Агентства США з міжнародного розвитку в Україні «Трансформація фінансового сектору в Україні» та обговорили можливості подальшої співпраці.

Радниця в місті Києві в рамках міжнародної акції «16 днів проти насилля» провела тренінг для працівників соціальної сфери Бородянського району Київської області «Не залишити нікого осторонь: зупинити насильство щодо жінок та дівчат». Також радниця взяла участь у зустрічах з представниками місії ОБСЄ, УВКБ ООН і представниками районної адміністрації з метою налагодження мирного діалогу для подолання кризової ситуації між ВПО, які мешкають у місцях компактного поселення (далі – МКП), та ГО «Соти». Розпочато діалог між районною адміністрацією та представниками ВПО. Окремо проведено зустріч із заступником Міністра соціальної політики М. Шамбірмом. Обговорено зміни до законодавства і виплати пенсій ВПО та жителям тимчасово непідконтрольних територій.

Радники в Донецькій області проводили зустрічі з керівниками районних державних адміністрацій (далі – РДА), міськими головами та органами місцевого самоврядування

області. Також зустрічі й наради з керівниками та працівниками УПСЗН Донецької області щодо дотримання прав ВПО та з інших поточних питань. Здійснювали виїзні зустрічі з органами державної влади та місцевого самоврядування Донецької області, неурядовими організаціями (далі – НУО) тощо, зокрема з ВПО та з постраждалим місцевим населенням у «сірій зоні». Взяли також участь у круглому столі, брифінгу та зустрічі представників МТОТ з НУО Донецької області, які працюють з ВПО, в «сірих зонах» та на лінії розмежування. Протягом місяця відбувалася активна співпраця з представниками міжнародних та національних громадських організацій, органами державної та місцевої влади і самоврядування, місцевих рад усіх рівнів та правозахисниками з питань захисту прав ВПО у регіоні.

У Луганській області радниці взяли участь у семінарі «Організація надання послуг пенсійного забезпечення з урахуванням особливостей тимчасово переміщених осіб»; у зустрічі робочої групи щодо питань віку та інвалідності представництва «Help Age» під егідою Кластеру з питань захисту; у регіональному форумі «Економічні можливості постраждалих від конфлікту». Відбулися зустріч із заступником голови Лисичанської міської ради; обласна нарада за головування директора Департаменту соціального захисту; робоча зустріч з керівництвом Головного управління Пенсійного фонду України (далі – ПФУ) в Луганській області; робоча зустріч з представниками НУО Луганської обл.; зустріч із завідувачем сектору МТОТ у Луганській області. Також було зачитано доповідь на форумі «Роль місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства в процесі децентралізації» та взято участь у Першому жіночому конгресі в місті Києві на запрошення ООН.

Радниця у Харківській області брала участь у нарадах та робочих зустрічах з представниками GIZ, Чугуївської правозахисної групи, МФ «Відродження», Харківського обласного БФ «Благо», адвокатами БФ «Право на захист», представниками Центру зайнятості вільних людей, представниками Фонду народонаселення ООН, БФ «Професійний розвиток Харкова». Взяла участь у форумі «Вчимося жити разом» з питань дитячої інклюзії та мультидисциплінарної допомоги дітям з інвалідністю, зокрема ВПО, за участю М. Порошенко та А. Рєви. Провела семінар-тренінг для Центрів надання безплатної вторинної правової допомоги (далі – БВПД). Провела прес-брифінг та флешмоб до акції «16 днів проти насилля».

У Запорізькій області радниця провела тренінгову сесію «Протидія сексуальному насильству в умовах конфлікту» для представників місцевих органів влади Комиш-Зорянської об'єднаної територіальної громади (далі – ОТГ); тренінг для журналістів у рамках проекту «Школа толерантності»; закриту робочу зустріч з представниками органів влади та поліції щодо запобігання та реагування на випадки насильства в МКП; тренінгову сесію «Протидія сексуальному насильству в умовах конфлікту» для представників місцевих Центрів соціальних служб для молоді (далі – ЦССМ). Також радниця взяла участь у засіданні субкластеру юридичної допомоги; у круглому столі щодо прийняття програми БПД в Запорізькій області; у координаційній зустрічі з питань правового захисту ВПО; у робочій зустрічі з керівниками офісів «Право на захист» та «Крим СОС»; у робочій зустрічі з заступником голови Управління ПФУ в Запорізькій області та робочій зустрічі УВКБ ООН. Виступила з доповіддю на круглому столі УФСІ («Презентація проекту «Гідна праця») з

питань зайнятості ВПО в Запорізькій області та на Форумі «Економічні можливості постраждалих від конфлікту».

Радник у Дніпропетровській області організував низку тренінгів та семінарів, зокрема – презентацію гри «Переселенська блуканина» на форумі креативних індустрій. Провів дводенний тренінг із розбудови миру для представників мас-медіа, які освітлюють події на Сході країни. Взяв разом із переселенцями – підприємцями участь у «Dnipro Economic Forum». А також провів презентацію нової хвилі проекту USAID з підтримки працевлаштування ВПО в Дніпропетровській області.

У Херсонській області радник узяв участь у круглому столі «Паспорт безпеки України: Херсонський регіональний вимір», провів зустріч ВПО з директором Державної спеціалізованої фінансової установи «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву». Після прийому ВПО в смт. Білозірка та смт. Каланчак було проведено зустріч з елементами тренінгу з фахівцями УПСЗН, які працюють з ВПО.

У листопаді було 20 друкованих згадок про радників та Програму, 9 сюжетів та 2 радіоефіри за їх участю. Окрім того, радники надали 2 коментарі, взяли участь у 2 прес-конференціях, круглому столі та 3 інших медійних заходах.

До змісту

3.2. МОНІТОРИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

У листопаді 2017 року радники Програми провели 48 моніторингів та аналізів.

За результатами аналізу запитань, що надходили від працівників соціального захисту населення, радник національного рівня підготував зміни до постанови КМУ №5 09 щодо скасування довідок ВПО, які померли або вважаються безвісно відсутніми. Також проаналізовано економічне становище українських підприємств та підготовлено список пропозицій щодо наповнення фонду для виконання постанови КМУ № 535. Після участі в координаційній зустрічі радників Програми радник національного рівня підготував два листи до керівництва Мінсоцполітики щодо застосування листів СБУ у розрізі неврегульованості ситуації із Розпорядженням № 1085, а також проблем функціонування ЄІБД ВПО.

Радниця національного рівня підготувала аналітичну довідку щодо динаміки дзвінків на гарячу лінію «Донбас СОС» та надходжень і розв'язання кейсів радниками Програми. Також було проаналізовано зауваження ГО до проекту Стратегії інтеграції внутрішньо переміщених осіб та впровадження довгострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2020 року, на основі пропозицій громадськості здійснено доопрацювання цього проекту, який у цьому ж місяці був прийнятий Кабінетом Міністрів.

У Донецькій області моніторинг поточної ситуації показав, що продовжують надходити численні звернення від колишніх ВПО, які або придбали житло, або одружились/вийшли заміж та яким ПФУ відмовляє у виплатах та вимагає наново реєструватися як ВПО. Деякі справи передано до суду. Актуальним питанням залишається

пересилка особових справ. Було виявлено потребу додатково роз'яснити низку питань щодо проблем ВПО, а також провести тренінги для працівників УПСЗН.

У ході роботи зі зверненнями громадян та робочих поїздок по області радниці в Луганській області повідомили, що прийом пенсіонерів в управліннях ПФУ проводиться виключно за талонами. Причина – значна завантаженість спеціалістів. За 9 місяців 2017 року пенсію поновлено 23 тис. пенсіонерів. У жовтні 2017 року за поновленням пенсій до органів ПФУ Луганської області звернулося більш ніж 9 000 осіб. За один день листопада 2017 р. до управлінь ПФУ області звернулося майже 900 осіб. На такий стан речей вплинуло підвищення пенсій із жовтня 2017 року. Штат органів ПФУ в Луганській області розрахований виключно на чисельність місцевого населення. Будівлі, в яких розташовані органи ПФУ, не мають можливості забезпечити прибулих належними умовами під час прийому (туалети, питна вода, можливість швидкого і якісного особистого прийому). Ситуація склалася критична.

Кількість осіб, які прибувають у Запорізьку область для поновлення виплати пенсій, істотно зростає, збільшалося звернень від ВПО щодо тлумачення термінів перебування на тимчасово непідконтрольних територіях упродовж 60 днів. Існує певна проблема у відновленні довідок, які були скасовані помилково, коли особи фактично повертались на контрольовану територію вчасно, але це не було зафіксовано. Триває робота щодо потреб та проблем у модульному містечку. Ліквідація регіонального штабу при Державних службах з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС) значно вплинула на поселення та правопорядок у МКП. Місцева газета «Субота плюс» опублікувала негативну статтю про мешканців модульного містечка, тож радниця подала скаргу до Офісу уповноваженого з прав людини і готує звернення до комісії з журналістської етики.

У Дніпропетровській області протягом звітнього періоду було проведено моніторинги проблем в роботі ЄБД ВПО, а також діяльності трьох МКП у м. Кам'янському.

У Херсонській області радник здійснив два моніторингові візити до Білозерського району та смт. Каланчак. У смт. Білозерка було проведено зустріч з ВПО. Основні проблеми району – затримка соціальних виплат. Також було проведено навчальну розмову з фахівцем УПСЗН. Візит до смт. Каланчак було здійснено спільно з Сектором МТОТ та ГО «Крим СОС». Головна мета візиту – спілкування з ВПО, котрі проживають на території району. Під час зустрічі надано фахові консультації двадцятьом переселенцям та домовлено про подальшу співпрацю з ними щодо врегулювання проблемних ситуацій. Найбільше питань у ВПО виникало щодо затримки виплати щомісячної адресної допомоги. Подекуди люди не отримують її понад чотири місяці. Крім того, традиційно актуальними залишаються негаразди з оформленням чи відновленням документів, які підтверджують особу, та забезпечення житлом.

На ім'я програмного директора SSS Д. Гамільтона та на ім'я радника у Донецькій області О. Ворошкова надійшли листи-подяки за активну участь в організації робочої поїздки (відбулася у жовтні 2017 року) Комітету ВРУ з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення до міста Бахмута. Листи надійшли від народного депутата, члена зазначеного вище Комітету Н. Королевської.

До змісту

3.3. НОРМОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Радники національного рівня взяли участь у підготовці змін до постанови КМУ № 505 щодо застосування єдиної форми акту про зруйноване/непридатне для проживання житло. Підготовлено зміни до постанови КМУ № 509 та Закону України щодо скасування довідок померлих та безвісно відсутніх. Здійснено розрахунок економії на грошовій допомозі 2018 року в разі відокремлення отримання пенсійних виплат від довідки ВПО для осіб з тимчасово непідконтрольних територій України.

Також радниця національного рівня взяла активну участь у розробці проекту про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод ВПО» з метою введення нового поняття «місце проживання ВПО» і внесення ВПО в реєстри територіальних громад, що надасть можливість ВПО стати повноцінними учасниками територіальної громади, а регіонам - отримувати субвенції від бюджету з урахуванням кількості ВПО в громаді.

Наприкінці жовтня в місті Києві вийшло Розпорядження № 1333 та почалася розробка проекту «Міська комплексна цільова програма підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції ВПО». Наразі триває робота над цією програмою, а 22 листопада відбулося перше засідання робочої групи, яка відповідає за розробку проекту.

Для реалізації завдань Програми радниця в Запорізькій області готує роз'яснення для УПСЗН. Особливо часто потрібно давати роз'яснення щодо адміністративно-територіального устрою Донецької та Луганської областей з метою призначення адресної допомоги. Радниця приєдналася до робочої групи із складання методичних матеріалів для мешканців МКП щодо звернень до органів влади, яку реалізує ГО «Донбаська ініціатива «Міст».

У Дніпропетровській області основна нормотворча робота була сконцентрована на допомозі в розробці програми підтримки ВПО у м. Кривий Ріг. Дуже активною є позиція міської влади щодо підтримки такої програми. Окрім цього, продовжується просування розробленого проекту нової обласної програми інтеграції та соціалізації ВПО на 2017-2021 роки. Основною перешкодою наразі стали розбіжності в розумінні потреб заходів, включених до проекту. Проводиться адвокаційна компанія з цього питання.

До змісту

IV. АНАЛІЗ ЗВЕРНЕНЬ ЗВІТНОГО ПЕРІОДУ

У листопаді радники надали 2 173 консультації для 1 634 осіб (з них – 79 % жінок). Всього 1 572 консультацій було надано службовцям. Найбільше консультацій, як і в попередні місяці, отримали службовці з УПСЗН – 726.

Представникам неурядових організацій було надано 601 консультацію для 380 осіб (з них – 71 % жінок). Майже 40 % консультацій, наданих неурядовим організаціям, припадає на представників міжнародних неурядових організацій (див. Таблицю 1).

Таблиця 1. Розподіл консультацій за типом неурядових організацій, кількість наданих радниками консультацій

Національні організації	373
Міжнародні організації	228
Всього	601

Найбільше звернень за звітний період, як і протягом попередніх місяців, стосувалося питань призначення соціальних виплат (679 звернень) та призначення пенсій (424 звернення). Також дуже поширеними темами консультацій лишаються оформлення довідки ВПО (262), процедури верифікації та фізичної ідентифікації (229) (див. Таблицю 2).

Таблиця 2. Динаміка розподілу консультацій у 2017 р. за типами запитань, кількість наданих радниками консультацій

	травень	червень	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад
Роз'яснення щодо послуг ПАТ «Ощадний банк України»	157	128	73	53	67	62	70
Процедури верифікації та фізичної ідентифікації	318	387	273	256	240	257	229
Оформлення довідки про ВПО	216	349	306	315	234	336	262
Призначення соціальних виплат	578	1163	654	632	516	640	679
Призначення пенсій	258	414	309	468	364	362	424
Захист прав дітей	72	112	57	64	58	142	117
Взаємодія з правоохоронними та силовими органами	227	249	59	79	31	50	59
Інше	398	497	242	265	177	317	368

Радники національного рівня консультували переважно з питань отримання адресної допомоги членами сімей з різних територій АТО та тимчасово окупованого АРК, проблем ідентифікації та паспортизації дітей ВПО, які щойно виїхали на підконтрольну територію. Також залишаються гострі питання щодо приналежності місця реєстрації ВПО до населених пунктів на тимчасово непідконтрольних територіях та розташованих на лінії розмежування. Цю проблему тривалий час не розв'язують МВС та СБУ, які мають надавати пропозиції щодо внесення змін до Розпорядження № 1085.

Багато практичних питань щодо захисту прав дітей-ВПО були розглянуті під час круглого столу з працівниками служби у справах дітей та сім'ї Київської обласної державної адміністрації (далі – КОДА).

Також багато питань надходить телефоном безпосередньо від ВПО (контактну інформацію отримують у територіальних УПСЗН). Переважають житлові питання та питання міграційної служби, тобто безпосередньо не пов'язані з діяльністю Мінсоцполітики. Продовжують надходити скарги на те, що в деяких районах Київської та Дніпропетровської областей не працює ЄБД ВПО. Окрема група питань пов'язана з тривалим пересиланням особових справ отримувачів соціальних виплат, через що штучно затягується і призначення відповідних виплат. Так, з моменту звернення до виплати заборгованості з пенсії проходить 4-6 місяців, протягом яких пенсіонери не мають жодного джерела існування. Деякі питання стосувались надання статусу ВПО студентам, які приїхали на навчання з підконтрольної території АТО, і які формально не є ВПО, але бажають отримувати пільги нарівні зі студентами-ВПО.

На постійній основі надавалися консультації фахівцям Мінсоцполітики щодо правового обґрунтування відповідей на запити інших органів влади та депутатів Верховної Ради України (далі – ВРУ), а також на звернення громадян, які потрапляють на розгляд до Міністерства безпосередньо або через інші державні органи. На прохання керівництва профільного Департаменту надавалися консультації громадянам у приймальні Міністерства. Надавалася допомога в комунікації з іншими органами влади під час підготовки нормативних актів.

Також радники національного рівня консультували працівників департаментів, районних УПСЗН та співробітників Мінсоцполітики, радників регіональних рівнів та представників ГО (зокрема надавали письмові роз'яснення) з таких питань: внесення інформації до ЄБД ВПО; реалізації положень постанови КМУ № 505, постанови КМУ № 509, постанови КМУ № 637 та постанови № 189 (акти технічного стану); законодавчого визначення поняття «сім'я» та застосування його під час призначення щомісячної адресної допомоги ВПО; порядку призначення соціальних виплат особам з інвалідністю; порядку отримання довідки ВПО, яка досягла 14 річного віку та не має паспорта; документування; порядку призначення грошової допомоги особам, в яких є непридатне для проживання житло на підконтрольній території України тощо.

У Донецькій області спостерігається велика кількість скарг ВПО та правозахисників на невиплату пенсій та несвоєчасну виплату соціальної допомоги, проведення перевірок.. Окрім того, в зв'язку зі збільшенням розміру пенсій в Україні виникають великі черги з місцевого населення, які бажають зробити її перерахунок.

У Луганській області постійно консультували спеціалістів соціального захисту з питань надання статусу ВПО та видачі довідок ВПО, права громадян з числа ВПО на отримання адресної допомоги за різних обставин, виконання рішень місцевих судів тощо. Головною темою спілкування з державними структурами залишаються звернення громадян. Вони надходять як на гарячу лінію МТОТ, так і на телефон радника. 90% звернень – з питань пенсійного забезпечення. Затримка відправлення пакетів особових пенсійних справ, несвоєчасне відпрацювання управліннями ПФУ області рішень місцевих

комісій з призначення пенсій. Тенденція така, що між датою звернення до ПФУ та датою отримання пенсій проходить не менше 4 місяців. Для Луганської області – отримання пенсій ВПО є найактуальнішою проблемою.

Протягом листопада 2017 року радниця в Харківській області надавала консультації працівникам УПСЗН та Департаменту соціального захисту населення Харківської ОДА. Питання, за якими були звернення: відновлення виплат з адресної та соціальної допомоги, пенсії, процедура верифікації; пенсійні справи.

У листопаді радниця у Запорізькій області продовжувала надавати консультації органам соціального захисту та НУО. Тематика звернень переважно стосується труднощів із призначенням адресної допомоги за Переліком населених пунктів, зазначеним у розпорядженні КМУ № 1085. До радниці надходять чисельні звернення щодо необхідності терміново внести зміни до Переліку населених пунктів № 1085. Особливо гостро потребує врегулювання питання щодо населених пунктів на непідконтрольних територіях, таких як Іловайськ. Окрім цього, надходять запити про отримання статусу ВПО, особливо у разі заміни або отримання нових паспортних документів, проведення перевірок місця проживання, затримки відповідей від Адміністрації Державної прикордонної служби, рішень комісій щодо термінів призначення пенсій.

Радник у Дніпропетровській області надавав здебільшого консультації щодо призначення соціальних виплат та оформлення довідок ВПО.

У Херсонській області консультації надавали з питань паспортизації ВПО, отримання довідок органів реєстрації, питань доступу до програми «Аркан», професійної перепідготовки та працевлаштування ВПО. Також актуальна проблема з Розпорядженням КМУ № 1085. ВПО не отримують адресної допомоги в зв'язку з неповним переліком.

До змісту

V. ВИСНОВКИ, РЕКОМЕНДАЦІЇ

Необхідна подальша адвокація законопроекту № 6692 щодо внесення змін в пенсійне законодавство, щоб врегулювати пенсійне забезпечення інтегрованих у громади ВПО та мешканців тимчасово непідконтрольних територій.

Необхідно терміново прийняти уточнення до переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють своїх повноважень, та переліку населених пунктів, розташованих на лінії розмежування. Поточна ситуація призвела до позбавлення права на допомогу ВПО, які фактично перемістились із «сірої зони», але їхні населені пункти не потрапили до цих переліків.

Дедалі гостріше постає житлове питання ВПО, оскільки тимчасові містечка занепадають, а кількість приватних МКП поступово зменшується через відсутність державної підтримки. Відсутність фонду соціального житла на тлі високих цін на орендоване та проблем із безперебійним отриманням соціальної допомоги ставить більшість ВПО на межу виживання. Спрощення Порядку забезпечення громадян

доступним житлом (постанова КМУ № 708) без реального фінансування не розв'язує житлової проблеми ВПО та не сприяє інтеграції їх до приймаючих громад.

Розробка регіональних Планів заходів з інтеграції / реінтеграції ВПО йде повільно і не скрізь. Повноцінна інтеграція неможлива без реалізації ВПО у приймаючих громадах основоположних політичних прав, насамперед – виборчих, для чого необхідна підтримка відповідного законопроекту.

Через значну плінність кадрів на місцях потрібно поновити системне навчання працівників територіальних органів соціального захисту населення практичному застосуванню профільних нормативно-правових актів як очно, так і дистанційно. Слід і надалі підвищувати обізнаність держслужбовців з чинним законодавством.

Важливою є співпраця з партнерами, які працюють над проектами з децентралізації та створення громадянського суспільства. Обов'язковим є включення ВПО у життя громад та урахування їхніх інтересів.

[До змісту](#)